

מסורת הש"ס

(א) מן מי: כ"ק לת: ע"ש, (ב) מ"כ מ' וקרא, (ג) וזחז: יב: כחיות: י: מסדרין (מ, יז) חולין (ה: שבת סט:), יומא פ, נטל ב, (ס) זבחים: (למשמרה, וכן להלן), (ז) נשטות מ': (ז) (מספחה פרק א, ח), (ז"ל ר' יוסי בר' יהודה אומר: ט) בדשום ויעילא הניכסא מין, וכן להלן, (י) נני' מוס' כסרות ל, ד"ה ויין נסן וע"ע חספות בע"ז כו: שפתנו נבלע שמתה מחמת חולי וערסה שגברה מתקשרה שמתה וסולת ואשם דא"י לאכלא ע"ש ד"ה וחד אמר, (ז) ע"ז ס: (ז) מ"כ מ' וקרא (ט) ע"ז פד וכו' עמ"י לתא כח"כ, (ז) נטלי: (ז, ס) כס"א: למשתנה, וכן להלן, (ט) כס"א: מין, וכן להלן, (פ) כס"א נוסף: ומורידין אותו לגור, (ק) בדשום ויעילא הניכסא מין, (ק) כס"א נוסף ומורידין אותו לגור,

תוספות הרא"ש

הבא ב"ע כגון שאכל חלב כשהוא הדיוט ונתמנה ואח"כ נודע לו מהו הדיוטא יניח כשבה או שעירה קמ"ל תינה לר"ש דאולי בתר ידיעה הלכך פטור אלא לרבנן דאולי בתר חטאה גירדא אטאי פטור. הבי"ע שאכל חצי זית חלב כשהוא הדיוט ונתמנה והשיטני כבדי אכילה פרס מהו דיוטא יניח כשבה או שעירה דעבר אכילה בתרייתא בדר אכילה קמיתא דעבר. ואיכא גירסא אחת בספרינו הבי"ע כגון שאכל כוית חלב כשהוא נשיא דעבר ואח"כ נודע לו מהו דיוטא יניח כשבה או שעירה קמ"ל: תינה לר"ש דאולי בתר ידיעה הלכך לא יכול למפיק דיוטא כבד יצא נשיא לידון בשעיר דעברא כבדי"ג זית בכלל חטאה דשעירי דהא וואטריין ליה לאשטני מדין הדיוט דסדריא ליתוי כשעת ידיעה. ואינ"ד דחטא עד שלא נתמנה ונתמנה תודע לו לא אולי ר"ש דיעה להביא בשעיר אצ"ג לריבא קרא למעוטי אלא כשהוא הוא דאית ליה (הכין) הבא (ח"ג) צידך קרא הדיוטא חטאה וואטריין ביה גורני מסביר ספי ליתא חור דיעה תגוררת הבאת קרבן להרשות קרבן וזו לרוב צבור כגון אבל כשהוא נשיא ועבר ונודע לו דסדריא נזיל בתר ידיעה להביא כשבה או שעירה כרוב צבור בחר אצטורק קרא למעוטי. אבל אכל כשהוא הדיוט ונתמנה ונודע לו מסבירא לא אולי בתר ידיעה להביא קרבן נשיא. אלא לרבנן דאולי בתר חטא דהון קרבן דמחיש שחטא ואחר כך עבר ממשיחתו וכן נשיא שחטא ואח"כ עבר ממשיחתו משיח מביא איכא ונשיא קרבן ונשיא בכלל חיובא דשעיר ליל למעוטי לנשיא ממשעטא דעם הארץ והלא כבר יצא נשיא לרובי בשעיר. הבי"ע שאכל חצי זית חלב כשהוא נשיא ועבר והשלימה כבדי דיוטא פרס ונודע לו מהו דיוטא כוית חלב השליש השער כשהוא נשיא לא קרינן ביה אפר שבת חטא דשעיר חצי זית קמא בדר חצי זית בחרא וליתי כשבה או שעירה כרוב צבור (דאיכא) וליכאן למפיק והלא כבר יצא נשיא לידון בשעיר ודבכה"ג לא יצא לידון בשעיר קמ"ל דפטור אף מכשבה או שעירה. וגירסא זו נראה עיקר דאמר (ז) נשיא חטא דשעיר דאורי למעוטי ששאל כשהוא נשיא וללישנא קמא במאי דבעי למימר מעיקרא אכל כשהוא הדיוט. ועד דמסתברא דהא דאולי ר"ש בתר ידיעה מסבירא ידע ליה ולא מקרא מרלא מיתי הא קרא למוריש בעטמיה דר"ש: ואיזה מומר בדבסתמה הוה מין אוכל נבלות כו'. פרש"י ז"ל כיון דאכל דברים שאין גנוח ונתה בו וקשה תינת נבלות דאיכא למיקו נבלות מוסרחות אבל טורפות מאי אכא למימר (וכפרש"י ז"ל לא הוכיח טורפות

בן עמי. בלשון נקיה הוא דלג רתה להודיע דמאציה נתעברה: אמר

אל טורס ואל ססגר בס. ומדלג כמיצא בזה מלמחמה ש"מ דאפילו בערל לא ליעבד להם. ולא עוד אפילו כצורה דקרימיה אכ הכמוצ פירסמה

דכמיז (בדאשית) וזתשכז את אציה ובלעירה כמיז ותשכז עמו (ז) : **וקדמסה ארבע דורות**. בישראל עובד ישי דוד שלמה ואילו לעירה לא היה בישראל עד רחבעם בן שלמה דהוה ליה מנעמה העמונית: **פ"ר ואם נפש אחס חטאה בשגגה מעם הארץ**. ולא כל ע"ה פרט למשיח דמשמע דלג יצא כצנה או שעירה כיחיד: **למה ני מעם הארץ**. למעוטי הני והלא כבר יצא משיח מכלל יחיד לידון צפר ונשיא יצא מכלל יחיד לידון בשעיר: **שיגול**. כלומר אילו לא נאמר מעם הארץ הייתי אומר משיח על העגל דבר עס שגגת מעשה יצא פרט ועל שגגת מעשה לחודיה יצא כצנה או שעירה כהדיוט: **פ"ל מעם הארץ**

פרט למשיח. דלמי מביא בשגגת מעשה לחודה כלל וימינו דקאמרן צפרק דלעיל (דף ז): יצא משיח שאין חטאו בשגגה דהיינו בשגגת מעשה: **אלה נשיא הא בשגגת מעשה הוא מייטני**. ומאי קא ממעט דקאמר מעם הארץ פרט לנשיא: **פ"ד אמינא**. והאילו וטעם כשהוא הדיוט

נייתי כצנה או שעירה כהדיוט: **קמ"ג**. מעם הארץ פרט לנשיא דאינו מביא כצנה או שעירה: **אלה לרבנן דאולי צפר חטאה**. ומיייתי ודאי כצנה או שעירה כדמנ"ז חטאו עד שלג נתמנו ואח"כ נתמנו הרי אלו כהדיוטות: **מאי אינא למימר**. דממאי קא ממעט לנשיא דקמיני פרט לנשיא: **פ"ד אמינא נאטרף**. חצי זית בחרא לחצי זית קמא ולייתי כצנה או שעירה: **קמ"ד**. מעם הארץ פרט לנשיא דכהאי גוונא לא מיייתי כצנה או שעירה וכהאי גוונא נמי לא מיייתי שעיר דהא לא מנטרפי כלל. והא דקין דמנ"ז למימר סלקא דעתך אמינא נאטרף וימיני שעיר אלא משום דקרא קא מיטשתי בכצנה או שעירה: **כגון שאכל חצי זית חלב כשהוא הדיוט ונתמנה ועבר**. מנשיאמו והשלימו:

אכל חלב חלב אכל: מסו. מי מיייתי אשם כסור דשומן הוא: **ונסמנה ונודע על ספקו**. שנודע לו לאחר שנתמנה שספק חלב אכל: **מסו**. מי מיייתי אשם תלוי או לא: **מודאיפטי לודאי**. דקאמר דעו אס אכלו כלל וזההוה ליכא אשם תלוי אס נודע להם שנתמנו פטורים לפי שנסמנה גופם דהשטא נתמנו ומדאיפטנו לקרבן ודאי אישטנו נמי לקרבן ספק ופטור ואין מצינאן אשם תלוי: **או נלמא כי אישטני לודאי**. אשם טעמא דר' שמעון דפטר משום דאישטני

כהן משיח פרק שלישי הוריות

יא.

קרבן ידיה דכשהוא הדיוט מביא כצנה או שעירה והשטא כי נתמנה משיח מביא פר ונשיא מביא שעיר: **אכל כהא**. כי נודע לו על ספק נודע לו משנתמנה דספק חלב אכל: **דלא אישטני קרבן ידיה**. דעל ספק חטאת קבועה בין כשהוא הדיוט ובין כשהוא נשיא מביא אשם

תלוי. מיקו: **מעם הארץ**. מביא קרבן ולא כל עס הארץ: **פרט למומר**^(ז). שאין מקבלין מידו: **אלה כהא באוכל נבילה נאפטון**. דכי אין לו צפר דהיתרל אוכל חלב ונבלה ונתחלף לו לזה חלב בשומן ואכלו דקסור דשומן הוא קא מיפלגי ולכשנודע לו דחלב הוא רוצה להקריב קרבן מ"ק סגר כיון דלמאנן אכיל צמוד מומר הוא ואין מקבלין מידו ור"ש צד יוסי סגר כיון דצמודי אי משכח היתרל לא אכיל איסורא שב מיעדיעה קרינא ציה ולא מומר הוא ומקבלין מידו: קמיני אכל חלב שמוטא וז מומר והדר מני איזהו מומר מאי קאמר: **לנעניע**. דלמי ליה היתרל ואכיל איסורא: **כרי וז דלוקי**^(ז). וזמיעטמו לעבודת כוכבים: **אוכל נבילה וטריפה שקלים ורמיס** ושפס יין נפך. והאילו והני אוכלין הוו דברים שהנפש קנא צהם ודאי להכעיס הוא עושה וסתמו^(ז) רע הוא: **ז יוסי צד רבי יהודה אומר אף הלוש נלאים**. הכי וז מומר: **מאי אינא**. בין מ"ק לרבי יוסי צד רבי יהודה כיון דלאמר מ"ק אכל חלב הכי וז מומר מה לי אוכל חלב מה לי לובש כלאים אידי ואידי דלוריינא וואסור: מ"ק סגר כלאים דלוריינא דומיא דחלב הכי מומר דהיינו ארוז ציה חוט של חוט (וזו של פשמים יחד על פני כול: **ור' יוסי סגר** אף הלוש נמי כלאים דרבנן הוי מומר דהיינו או שוע או טווי וז דכי מפרשי רבנן שעטנו שוע טווי וזו כדאמרין במסכת דה (דף סא): ורבנן גוזר צמד מנייהו. שוע שמנפך כחמת וזעש מהס לצד טווי שטויה כחמת וסמך צו שמי תכסות נח שאלוץ אפי' חוט אחד של נמר צבגד פשמן או חוט אחד של פשמן צבגד נמר דכולהו אסור מדרבנן: **חד אמר**. האוכל חלב ונבילה לתאנן הכי וז מומר: **לנעניע**. דלמי ליה היתרל ואפי' הכי אכיל איסורא דלוקי הוא^(ז): **אכל פרוטא** או יטוש הכי וז מומר. דהכא ודאי להכעיס קא עציד דלאו מדי דבר מיכל הוא וקמיני הכי וז מומר ואינו דלוקי: **וקשיא** למאן דלאמר להכעיס דלוקי הוא: לעולם אימא קן להכעיס דלוקי הוא והכא היינו טעמא דהוי מומר ולא הוי דלוקי משום דקאמר צעורא למיעטע טעמא דאיסורא שמאצ לעוטס דבר אסור ולא להכעיס קא עציד: **מה**

הוא צדקת מול בני עמון אל תצרום ואל תתגר בם כי לא אתם מארץ בני עמון קח ירשה כי לבני יוטס נתתיהן ירשה:
2. ואם נפש אחת תחטא בשגגה מעם הארץ בעשתה אחת ממצות יי אשר לא תעשינה ואשם:
ירקא רב כו
3. אשר נשיא תחטא וירשה אחת מכל מצות יי אלקיך אשר לא תעשינה בשגגה ואשם:
ירקא רב כו
4. וחקתה עמו ויראך בו כל בני חתין למען ילמדו ליראה את יי אלקיך לשמור את כל דברי התורה והאחזקת וחקים האלה לא תשחתם:
דברים יז יט

עין משפט ונר מצוה

י א ב מיי פטיו סס הלכה
י א ב מיי יס פ"ב הל' ח ודלא כר"י ע"ש:
יב ר מיי סס הלכה ז:
יג ה מיי פטיו סס הלכה י:
יד ו ז ח מיי סס פ"ב הלכה ז ופקד ג מהל' מעשה קצנתה הל' ד:
טו ז כ ל מיי פ"ד מהל' רוצח
הלכה י סמך לאין קמט טוש"ע
מ"מ ס"י מהס פטיוף ה וטור ש"ע
י"ד ס"י קמט פטיוף ב:

תורה אור השלם

- וְקָרַבְתָּ מוֹל בְּנֵי עַמּוֹן אֶל תִּצְרוּם וְאַל תִּתְּגַר בָּם כִּי לֹא אַתֶּם מֵאֶרֶץ בְּנֵי עַמּוֹן קַח יִרְשָׁה כִּי לְבָנֵי יוֹטָם נָתַתִּיהֶן יִרְשָׁה׃
- וְאִם נֶפֶשׁ אַחַת תִּחְטָא בְּשִׁגְגָה מֵעַם הָאָרֶץ בַּעֲשִׂתָּהּ אַחַת מִמִּצְוֹת יְיָ אֲשֶׁר לֹא תַעֲשִׂינָהּ וְאָשָׁם׃
- וְיָרָקָא רב כו
- וְחֻקְתָּה עִמּוֹ וְיָרָא בּוֹ כָּל בְּנֵי חֲתִין לְמַעַן יִלְמְדוּ לִירְאָה אֶת יְיָ אֱלֹהֵיךָ לְשׁמֹר אֶת כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה וְחֻזְקַת וְחֻקִּים אֵלֶּה לֹא תִשְׁחָתּוּ׃

דברים יז יט

מוסף רש"י

הוא צדקת מול בני עמון אל תצרום ואל תתגר בם כי לא אתם מארץ בני עמון קח ירשה כי לבני יוטס נתתיהן ירשה:
2. ואם נפש אחת תחטא בשגגה מעם הארץ בעשתה אחת ממצות יי אשר לא תעשינה ואשם:
ירקא רב כו
3. אשר נשיא תחטא וירשה אחת מכל מצות יי אלקיך אשר לא תעשינה בשגגה ואשם:
ירקא רב כו
4. וחקתה עמו ויראך בו כל בני חתין למען ילמדו ליראה את יי אלקיך לשמור את כל דברי התורה והאחזקת וחקים האלה לא תשחתם:
דברים יז יט

רבינו חננאל

ויווד יהיה למשיח ונשיא כינאצ בן דברי יו יוסי הגלילי. רבי עקיבא אומר נשיא חייב בכלל חזון משמיעת הקול שהמלך אכל מניד מביד מידיון לו. כדפרשש בסנהדרין. וטעמיה דר' עקיבא במשיח מפרש במתנייהו: מאי עטמא דר' יוסי הגלילי. פירוש נאמר ואם לא תניע ידו ונאמר ואם לא תשיג ידו. מי שבאין לידו עניות ועשירות בנשיא הוא אומר מכל מצות:
(והשאר חסר חבל על דאבדין)

תוספות הרא"ש (המשך)

שאיין הגוף נהנה ודאי מין הוא. הרמיה" דיל ט: רבי יהודה אומר אף (על הכלאים) (והלובש כלאים) פרש"י ז"ל דאיראשי קאי ואמר אף הלובש כלאים כמו אחר חלב. והרמיה" ז"ל פירש דאיטפא קאי (דהלובש כלאים בשסתמא הוי מין דהיתרל) ודחין אימא מחתיבי באחת אצ"ם שאינו מחתיבי בכלל אלא טעמא דר' יוסי הגלילי מהא. דהמאי ר' ירמיה אומר נאמר ואם לא תניע ידו ונאמר ואם לא תשיג ידו. מי שבאין לידו עניות ועשירות בנשיא הוא אומר מכל מצות:
(והשאר חסר חבל על דאבדין)

במשפט דל"ג (הרש"י שילני כחוב טורפות). אלא ימא ימא איכא למימר. ומיהו יי"נ איכא לאקמי ביין שנתנך לעבודת כוכבים ולא משום דאין גנוח תאב לו אלא כיון דפקר כולי האי לשהות יין שנתנך לעבודת כוכבים. ומיהו קשה אפילו בנבלות סרוחות שקעים ומשיחם אטאי הוי מין הא קמינ' לקמן אבל פרוש אחד כו' אצ"ג דאין הגוף מתאחד לו. וי"ל דלא אבל אלא פ"א כדקמינ' אבל פרוש אחד דנפשי חומדתו לטעום כל דבר ואפי' דבר איסור. אבל הכא דאפתק כולי האי לאכול נבלות וטורפות תדיר בדבר

(א) אולי ית' חמל תעס הארץ ולא נשיא ס': (ב) כיה כפי' ש"י: (ג) פ"י דל"ש פ"ט דמה ס' מ:

עין משפט ו עין מוצה

בז א ב ד מ"י פרק טו מהל'

שגנות הל' ו':

ג מ"י פ"ד מהל' סנהדרין הל'

יז הל' מ"י פ"ד מהל' כל מקדש

הל' ד':

יד ח מ"י פט"ו מהל' שגנות הל'

ז':

יז ח מ"י פ"א מהל' עבודת יו"כ

הל' ב':

ב ח מ"י פ"ו מהל' אסורי ביאה

הל' א והל' י סתם לאוין קתא

הל' ג סתם עשין קתא:

בא ט מ"י טס הל' א':

בב י מ"י פ"ב מהל' אבל הל' ו'

סתם לאוין דל':

בג ח מ"י פ"א מהל' ביאת

מקדש הל' י סתם לאוין ט':

בר ח מ"י פ"ו מהל' רחל הל' ט:

בד מ מ"י פ"א מהל' כל המקדש

הל' ג סתם עשין קתא:

בו ג מ"י טס הל' י':

בז ס ע מ"י טס סתם יא ופיא'

הל' א והל' מהל' מלכס הל'

בח ח מ"י פ"א מהל' כל המקדש

הל' ו ופיא' מהל' מלכס הל'

בבז ג מ"י פ"א מהל' כל המקדש

הל' א ופיא' מהל' מלכס הל'

ס סתם עשין קתא:

ל ק מ"י פ"ד מהל' כל המקדש

הל' כ ופיא' מהל' מלכס הל' י'

יא:

מה להטן שאין על גביו אלא ה' אלהיו. דמלך קא משמע' קרא דכתיב

שום תשים עליך מלך (דברים י): **כגון אני מהו כשעזי**. כלומר נשיאות

דידי מי היו נשיאות מעליא דאילו הוינא בזמן שצית המקדש קיים מיימינא

שעיר או לא: א"ל הרי ארסך צבצל. ראש גולה שצבצל דהוי על גבך

ואנן בעינן שאין על גביו אלא ה' אלהיו:

הסם שצנ. דהיינו מקל כמו כי תכנו צבצנ

לא ימות (משל' בג): והכל מחוקק.

חכס: ברתני' איזא הוא המשית.

שמציא פר כהוראה זה המשוש בשמן

המשחה: ולא מרוכב צנגדים. שצצית

שני שלא היה להם שמן המשחה: אין

צין כסן משוח בשמן המשחה למרוכב

נגדים אלא פר הכא על כל המאזא.

שמרוכב צגדים אינו מציא פר העלס

דכר לא משלו ולא משל כצור אבל מציא

כשצה או שעירה ^(כ) **דיומדי ואין צין כסן**

המשמש. והיינו ראשון שחור לעבודתו

ובין כסן שעבר דהיינו שני שמינו מחמיו

ועשירית האיסה שלו: ווס ווס. צין

כסן המשמש דהיינו ראשון שחור לעבודתו

ולאחר שמוכר היו פר של יוה"כ שלו

ועשירית האיסה שלו: ווס ווס. צין

כסן המשמש דהיינו ראשון שחור לעבודתו

ולאחר (שנעבר) [שחור] הראשון מעצירין

השני: שוים צעזעוס היום. דמקרינ'

קרצנות היום ציוה"כ אחא שירא:

גב' שמן המשחה שעשה משא. דכדמיב

שמן משחת קדש יהיה זה לי (שמות ל):

זו שולקין אס העקרים. אותם שרשים

של צנמים האמורים בפרשה דכתיב [שס]

ואמה קח לך צנמים ראש מר דרור וגו':

כהן משיח פרק שלישי הוריות

והלא נסוך זו אס העקרים אינו מספיק. לפי שהשמן לא היה אלא שנים

עשר לוגין כדמפרש לקמן והעקרים היו מרוצים ואפילו צסיכה היה נבלע

בעקרים כל שכן בשליקה: אלא שורה אס העקרים במים. צרישא שהיו

מתמלאים מן המים ושזב לא יהו צולעים מן השמן כל כך: ומאיף עלינן

שמן. לאחר שהוילאס מן המים כדי שיקלוע

השמן מרים הכשמים: וקפחו. ומוילא

השמן לאלתר. וקפחו כמו קפחתי את

הרועה (וימא דף פג): טעון משיחה.

ואי לא משוח בשמן לא הו כה"ג: מפני

מהלוקסו. דהיכא דאיכא מחלוקת בעי

משיחה: ממלכסו הוא ובניו קרנ

ישראל משמע ירושה היא להס כלס

שמוריס ירושה לבניו: ולא כל דבעי

מלגא מורים לבניו מלכוסא. אפילו

כלא משיחה ירושה היא בזמן שגלוס

ציראל: משוס ומלך ראשון הוא. ממשפחה

טעון משיחה: ואין אחר. שאינו ממלכי בית

דלעו מלך בן מלך: וס. דמלכות בית דוד

טעון משיחה: ואין אחר. שאינו ממלכי בית

דלעו מלך בן מלך: וס. דמלכות בית דוד

טעון משיחה: ואין אחר. שאינו ממלכי בית

דלעו מלך בן מלך: וס. דמלכות בית דוד

טעון משיחה: ואין אחר. שאינו ממלכי בית

דלעו מלך בן מלך: וס. דמלכות בית דוד

טעון משיחה: ואין אחר. שאינו ממלכי בית

דלעו מלך בן מלך: וס. דמלכות בית דוד

טעון משיחה: ואין אחר. שאינו ממלכי בית

דלעו מלך בן מלך: וס. דמלכות בית דוד

טעון משיחה: ואין אחר. שאינו ממלכי בית

דלעו מלך בן מלך: וס. דמלכות בית דוד

טעון משיחה: ואין אחר. שאינו ממלכי בית

דלעו מלך בן מלך: וס. דמלכות בית דוד

טעון משיחה: ואין אחר. שאינו ממלכי בית

דלעו מלך בן מלך: וס. דמלכות בית דוד

טעון משיחה: ואין אחר. שאינו ממלכי בית

דלעו מלך בן מלך: וס. דמלכות בית דוד

טעון משיחה: ואין אחר. שאינו ממלכי בית

דלעו מלך בן מלך: וס. דמלכות בית דוד

טעון משיחה: ואין אחר. שאינו ממלכי בית

דלעו מלך בן מלך: וס. דמלכות בית דוד

טעון משיחה: ואין אחר. שאינו ממלכי בית

דלעו מלך בן מלך: וס. דמלכות בית דוד

טעון משיחה: ואין אחר. שאינו ממלכי בית

דלעו מלך בן מלך: וס. דמלכות בית דוד

טעון משיחה: ואין אחר. שאינו ממלכי בית

דלעו מלך בן מלך: וס. דמלכות בית דוד

טעון משיחה: ואין אחר. שאינו ממלכי בית

דלעו מלך בן מלך: וס. דמלכות בית דוד

טעון משיחה: ואין אחר. שאינו ממלכי בית

דלעו מלך בן מלך: וס. דמלכות בית דוד

טעון משיחה: ואין אחר. שאינו ממלכי בית

דלעו מלך בן מלך: וס. דמלכות בית דוד

טעון משיחה: ואין אחר. שאינו ממלכי בית

דלעו מלך בן מלך: וס. דמלכות בית דוד

טעון משיחה: ואין אחר. שאינו ממלכי בית

דלעו מלך בן מלך: וס. דמלכות בית דוד

טעון משיחה: ואין אחר. שאינו ממלכי בית

דלעו מלך בן מלך: וס. דמלכות בית דוד

טעון משיחה: ואין אחר. שאינו ממלכי בית

דלעו מלך בן מלך: וס. דמלכות בית דוד

טעון משיחה: ואין אחר. שאינו ממלכי בית

דלעו מלך בן מלך: וס. דמלכות בית דוד

טעון משיחה: ואין אחר. שאינו ממלכי בית

דלעו מלך בן מלך: וס. דמלכות בית דוד

טעון משיחה: ואין אחר. שאינו ממלכי בית

דלעו מלך בן מלך: וס. דמלכות בית דוד

טעון משיחה: ואין אחר. שאינו ממלכי בית

דלעו מלך בן מלך: וס. דמלכות בית דוד

טעון משיחה: ואין אחר. שאינו ממלכי בית

דלעו מלך בן מלך: וס. דמלכות בית דוד

טעון משיחה: ואין אחר. שאינו ממלכי בית

דלעו מלך בן מלך: וס. דמלכות בית דוד

טעון משיחה: ואין אחר. שאינו ממלכי בית

דלעו מלך בן מלך: וס. דמלכות בית דוד

טעון משיחה: ואין אחר. שאינו ממלכי בית

דלעו מלך בן מלך: וס. דמלכות בית דוד

טעון משיחה: ואין אחר. שאינו ממלכי בית

דלעו מלך בן מלך: וס. דמלכות בית דוד

טעון משיחה: ואין אחר. שאינו ממלכי בית

דלעו מלך בן מלך: וס. דמלכות בית דוד

טעון משיחה: ואין אחר. שאינו ממלכי בית

דלעו מלך בן מלך: וס. דמלכות בית דוד

טעון משיחה: ואין אחר. שאינו ממלכי בית

דלעו מלך בן מלך: וס. דמלכות בית דוד

טעון משיחה: ואין אחר. שאינו ממלכי בית

דלעו מלך בן מלך: וס. דמלכות בית דוד

טעון משיחה: ואין אחר. שאינו ממלכי בית

דלעו מלך בן מלך: וס. דמלכות בית דוד

טעון משיחה: ואין אחר. שאינו ממלכי בית

דלעו מלך בן מלך: וס. דמלכות בית דוד

טעון משיחה: ואין אחר. שאינו ממלכי בית

דלעו מלך בן מלך: וס. דמלכות בית דוד

טעון משיחה: ואין אחר. שאינו ממלכי בית

דלעו מלך בן מלך: וס. דמלכות בית דוד

טעון משיחה: ואין אחר. שאינו ממלכי בית

דלעו מלך בן מלך: וס. דמלכות בית דוד

טעון משיחה: ואין אחר. שאינו ממלכי בית

דלעו מלך בן מלך: וס. דמלכות בית דוד

טעון משיחה: ואין אחר. שאינו ממלכי בית

דלעו מלך בן מלך: וס. דמלכות בית דוד

טעון משיחה: ואין אחר. שאינו ממלכי בית

דלעו מלך בן מלך: וס. דמלכות בית דוד

מסורת הש"ס

6 (נשלט י.י. 3, סנהדרין ה.) 3 (נל'

בשפט וכן א' סנהדרין ועי' רש"י

דקס' והסל', ד) מגלה ט:

8 (נכס"ח: לקריווא' 1) כרמות ה.

9 (כל העני' ע"ש מנה ומה שניטס',

1) נפרס"י גימורין הומוס פרשת תשא

ל' פ"ד גרס דברי ר' מאיר אמר לו

ר' יהודה והלא לסוך וכו' וכן גרס

הרמב"ן כפירוש שם ועי' יוסלמי

שקלס פ"ו ה"ח, ח) מ"כ פרסא ג,

ט) [מתנת פט, א.] י' [לקמן יב,]

ז) [מגלה ב, א.] ב' פט"י ג"ב, ח) [נל'

סידור,]

—●—

תורה אור השלם

1. לא יסור שבט מיהודה ומחוקק

מבין וגליו עד בי יבא שילו ולו

יקרות עמיס: בראשית טז י

2. ואל בני ישראל תדבר לאמר

שמן משחת קדש יצדה זה לי

לדורותיכם: שמות ל לא

3. וקח משה את שמן המשחה

ותשחת את העשוקן ואת כל אשר

בו וקדש אתם: ויקרא ו טו

4. והבסן וקשית תחיתו מבניו

יעשה אתה חק שלום לך כליל

תקשר: ויקרא ו טו

5. לכלל רוח לבבו מאחיו ולכלתי

סור מן המצודה וימן ושנאו לו למען

יארץ וימן על ממלכתו וזאת וכו' וכו'

קבר ישראל: דברים יז כ

6. וישלח ויביאנה וזאת אדמוני

עם יפה עינים וטוב ראי ויאמר ו'

קום מןשדוה בן זה דאני:

7. וגבי יאשרדו הכבוד ויזן ודשני

יתקדם השלש ערקדוה ותרביע

שלום: דברי הימים א ג ו

8. וימן לקח אביהם מתנות רבות

לבסוף ולקרב ולמגנות עם עיר

מצודת בידודה ואת דממלקה נתן

לידודם כי הוא תכבוד:

9. ותמלך מלך בבל את מתניה דדו

תחזיק ויבס את שמו דצדקיהו:

10. ולתשבות השנה שלח המלך

בנבוכדנצר וביאורו בקבל עם כלי

תפודת בית ו': ותמלך את צדקיהו

אחיו על ידדה וירושלם:

דברי הימים ב לו י

11. וגם במלך בנבוכדנצר קרד

אשר השביעו באלהים וקש את

ערפו ואמץ את לבבו משוב אל ו'

אלה ישראל:

דברי הימים ב לו יג

—●—

תוכפות הרא"ש

מסורת הש"ם

(א) וימא נב: (בכריתות ה': תוספתא טוטה סי'ג: ר"צ ותוספתא דיומא ס' ס' ס' דר"צ פמ"ב, ב) כריתות ה': א) ש"ס ש"ס מנחות ט"ה, פ"ט, (ז) נכריתות ה': (ח) נכריתות ט"ז, (ז) ז"ל פסקא, עיב"ך, (ז) ונערך הני דהבירא פי' חוקך ועי' בכריתות ה' ושי' ערוך ערך הכר ב. ח) ב"ז ס"ג, ט) ב"ט, י) ז"ל למיכל בן קלימא בכריתות וכן הוא גרסת הטור לר"ח פי' מקסי"ג חתום בערוך פי' קרא ד' חילא למחוד, (ז) ז"ל לבניה, (ז) ושי' רשי" בעי"ז בת. ד"ה תקרא ורשי" ב"ק כה. ד"ה פקלקלה, (ח) ונמליה ד"ה, (ח) פ"כ פ' א, (ח) חולין לא קלי: קדושין כ"ה, (ט) מילה ט"ז, (ט) ופי' ה"אל, (ז) נשמות ט"ז, (ק) ונמנדין ה', (ז) זרע וז משפחה ונמנה היה בזמנים פסוק א מהל' כל מקדש הולט וז ורומה סוה X, (ט) ונמנדין כ',

—●●●—

תורה אור השלם

- ולקחתם את ארון י' תתתם אתו אליו תעלה ואת כלי ה'תתם אשר השבתם לו אשם קשיטתו אבריו מצדו ושלחתם אתו ותרקל: שמואל א ו ח (כוה): כמין קף יוני. שמתחיל למשוח באזבעו בין ריסי עיניו ומושך אלזבע על הראש והולך עד שמגיע לעורף ככף יוני כוה ^י: נוספים לו שמן בין ריסי עיניו. ושם מושחים לכהן כמין קף יוני כפרששא: מאן דאמר יליקא עדיפא דכפיס ויוק משמן המשה. והלוי וימשה: שכן אהם מואל אלל כלי שרה. דהוא משיחה ולא יליקא: מס טעם ויוק משוח דוימשה. ככל: כשהוא מספר. כשהיה מדבר עם אחרים: עולות ויושבים. בעקרי זקנו כדי שלא יפלו: שמה ח"ו מעלטי בשמן המשה. שנגעתי זו כשהלשתימי: ואני מעלטי שמה פל עלי מן השמן כמקום שאין ראוי למשיחה ומעלמי: והורדסם אוסו אל

- דברים כח לו
- ויאמר ללויים ונבועים לכל ישראל הקדושים לה' תנו את ארון הקדש בבית אשר בנה שלמה בן דוד מלך ישראל אין לכם בפתח עתה עבדו את ה' אלהיכם ואת עמו ישראל:
- דברים כח ב לה
- ויצק משמן המשחה על ראש אהרן וימשח אותו וקראו:
- כשמן הטוב על הראש ירד וקראו:
- כטל דרמון שירד על הדרך ציון פי שם ציה י' את הנבקה ויהי עד העולם:

- תהלים קלג
- שיר המעלות ללךד הנח מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד:
- תהלים קלג
- ויאמר השלך קדם קדש עמכם את עבדי ארזים והרכבתם את שלמה בני על הפרדה אשר לו והורדסם אתו אל תזון:
- מלכים א א לג
- ותנו לכם ארזי קדם יום ירד לחץ ולא יקנה עוד מורדך ויהי עקרי ראות את מורדך:

- ישעיהו כ
- ותתפלל תנה ויתאמר עלץ לבי ב' וקח קרני ב' ורוב פי על אויבי כי שמתתי בשותק:

- שמואל א ב א
- אם הבתן דמשיח יתקא לאשנת העם והחריב כל חקאטרו וקאא פו רן פער תמים לין לקאטרו. ויקרא ד ג

ומי סוה שמן המשהח. צימי יהואחז דקמי יהואחז נמשח מפני יהויקים: **והסניא משנגנו הארון וכו'**. מדרכמי תשימו בחרגו מלדו דלרגו כלד ארון קלי אלמא בחדרי ארון נגנו ומדקאמר יאשיהו מנו את ארון ה' בזית וגו' משמע שזיה לנגונו: **אין לסם משא כנפא**. ואמרינן במסכת שקלים ^פ אמר להם אם גולה עמכם שוב אינכם מחזירין אוסו בזכתיכם לזה לנגונו: **חילא שם שם**. דמצינאן ^פ [שמות כה] וועדמי קר שם ודכמי אתך מעל הכפורת וגו' ומצי [שם כט] וועדמי שמה לניי ישראל וכמי בללגנת המן [שם עז] ותן שמה מלא העומר מן מה ארון נגנו אף בללגת המן נגנו: **אסיא דורוס דורוס**. דכמי בללגנת המן והנח אותו לפני ה' למשמרת לדורותים [שם] וכמי בשמן המשה שמן משח קדש יהיה זה לי לדורותים [שם ל] מה בללגנת המן נגנו אף שמן המשה נגנו: **משמרת משמרת**. דכמי בללגנת המן דהי נגנו למשמרת לדורותים וכמי כמקלו של אהרן למשמרת לאות לבני מרי וגו' ^פ מה בללגת המן נגנו אף מקלו של אהרן נגנו: **אמר רב פפא באפרסמא דכיא ת"ר** ^פ כיציד

ומי הוה שמן המושחה ^פ והתניא *משנגנו ארון נגנו שמן המושחה וצנצנת המן ומקלו של אהרן שקריה ופריחיה וארגו ששולחו פלשתים דורון לישראל שנאמר וְאֵת כָּל־הַזָּהָב אֲשֶׁר הִשְׁבוּתָם לֹא אֲשֶׁם תִּשְׂמִיּוּ בִּאֲרֹגוֹ מִצְדוֹ וּשְׁלַחְתָּם אוֹתוֹ וְהִלַּךְ וּמִי נִגְזַו יֵאָשְׁיֵהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה נִגְזַו שְׂרָאָה שְׁכַחוּב בַּתּוּרָה ^י ויולך ה' אותך ואת מלכך וגו' צוה וגנוום שנאמר וַיֹּאמֶר לְלוֹוִים הַמְּבִינִים לְכָל־יִשְׂרָאֵל הַקְּדוּשִׁים לַה' תְּנוּ אֶת אֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ בְּבֵית אֲשֶׁר בָּנָה שְׁלֹמֹה בֶן דָּוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֵין לָכֶם מִשָּׁא בְּרִתָּךְ עֵתָה עֲבֹדוּ אֶת ה' אֱלֹהֵיכֶם וְאֵת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ רַבִּי אֵלֶּעָזָר אֵתִיא שֵׁם שֵׁם אֵתִיא מִשְׁמֶרֶת מִשְׁמֶרֶת אֵתִיא דּוֹרוֹת דּוֹרוֹת אִמְרו רב פפא באפרסמא דכיא ת"ר ^פ כיציד מושהין את המלכים יכמין נור ואת הכהנים כמין כי ^פ מאי כמין כי אמר רב מנשיא בר גאד יכמין קף יוני תני חדא דבתחלה מוצקין שמן על ראשו ואח"כ נותנין לו שמן בין ריסי עיניו ותניא אחריתי בתחלה נותנין לו שמן בין ריסי עיניו ואח"כ מוצקים לו שמן על ראשו תנאי היא איכא דאמרי משיחה עדיפא ואיכא דאמרי ציקה עדיפא מ"ט דמאן דאמר ציקה עדיפא דכתיב וַיִּצְוֹק מִשְׁמֶן הַמִּשְׁחָה עַל רֹאשׁ אֶהֱרֹן וַיִּמְשַׁח אוֹתוֹ לְקֹדֶשׁ וּמֹאנִי דֹאמַר מְשִׁיחָה עֲדִיפָא מ"ט קסבר שכן אתה מוצא אצל כלי שרת והכתיב ויצוק ובסוף וימשה הכי קאמר מאי טעם ויצוק משום דוימשה ת"ר ^פ כשמן הטוב [וגו'] יורד על חוקן זקן

כהן משיח פרק שלישי הוריות .יב.

גיחון. אלמא בעי משיחה על המעיין: ניסלי. ידליק: **אי משך נסוריס**. שדולק כל זמן שהשמן בתוכו: **ליצי פרנגולא**. על שם ההוא עיסקא: **שמן ושפיר**. שמשמנת ומשכחת: **ציסא דחברא**. בית חשך: ולא מילתא היא. דזימנא דאף על גב דלית ליה בצואה דבצואה דהר אחי ואפי' הכי לא ליעבד הכי דללמא לא חזי בצואה דבצואה חלשה דעמיה ומתערע מוליה ולא דהר אחי נמשום דמיתערע מוליה דאי לא הוה עביד הכי לא הוה מיתערע מוליה והדר אמינן הלכך לא ליעביד: **קרא ורוביא כרסי וסילקא וסמרי**. דהני גלילי לעגל טפי משאר ירקות. קרא דלעת רוביא חלתן: **גרסו מסניסא**. מעיקרא כי היכי דתהוי מרגלא מילתא בפומיכו ותהוין ידעין למשאל ליה: **משמץ שמעשא**. דלא ליפסקו מפומיכו כמעין זה שמוכן והולך: **דמסא מחסיא**. הוו תלמידי חכמים ראזיים להוראם ותכרות יפה היה בהם אלל בפומדימא לא הוי תכרות מעליא כל כך וקאמרו ליה מוטב לו לדור בלשפה כמתא מחסיא מלדוי בלשפדנא בפומדימא: **גילדנא סריא**. מוטב לאלול דג קטן מוסרם בלחמרינן כפ"ק דמו"ק (דף יא: כורא) סמוך למיתרמיה מעלי: **מסותא דרמי כיפי**. שלס דברים בלמנו משוחז חזוק שמשגר את האלן כשופכים הימנו אעפ"י לא תאכל הימנו בלחמרינן כפ"ק דמו"ק (עריב פסחים) וואלו עוגנין (פסחים דף מו.) שלס דברים בלמנו כמות מטמטם את הלז וכו'. כיפי סלעיס דמתמרגמינן סלע כיפא ^פ. אית דמפרשי מוטב תאכל גילדנא סריא שאין דמיה יקריס מכותם סאכוליס אומו שעריס ושריס הדריס דרמי כיפי כלומי בלגלגס וחומות גדולות לפי שדמיהם יקריס: **אס סכנן הפשטי יול נמן**. יצא פר שהיה משוח מ"ל כהן: **המיומן שנמשוחים**. דהיינו כהן גדול: **מרוכס בגדים מנין סלמוד לומר**. והביא הכהן המשיח: *אימא*

עין משפט נר מצוה

א ומי פ"ד מהל' בית הכמירה הל"א:
לא ב ג ד מ"י פ"ק פ' מהל' כל המקדש הלכה ט:
לב ה מ"י שם הל' יא ופ"א מהל' מלכים יא:
לג ו טו"ע פ' ח"ח פי' מקדש ס"א:

—●●●—

מוסף רש"י

השמי בארנו מצדו. אלמא כל האל דהוי ארון הוי ארגו כהדי וכי ארגו ארגו כהדי (בכריתות ה: וח"כ פי' ריסי עיני ומלרין בללגטו דקר הדפסת (ט"ז). כשהוא בספר. מזהב. ל"א חסמפר. דשקיל כמזיח (ט"ט). שפירא. ששמי שם יומר מדי (ט"ט). אבא אני בעלית. שגניי טהיס מריה השמן שפיקי (ט"ט). גיחון. שמין קטן סמוך ליושבים, ולא זה שמין בגדול היולא מנין און (ט"ט). צידי רינגולא. לס כך (ט"ט). בבאיא דבבואה. בל בללו (ט"ט). ואלא בייצא דהא דלא לעביד צוים הכי דלמא הוי שמה כיהל ומלגר נפסיו ומיתערע מוליה דח"כ פי' ריסי עיני ומלרין בללגטו (ט"ט). קרא דלעת. רוביא. חלתן, ויהי חלס דגדלי מזה ויחלס חמתן (ט"ט). אקיקא. אשפות (ט"ט). אפני דרופיבירתיא. שטקטין היו בלחמית דוד ובלגטו כמי קין השמן ובמשחת שולו יהוא מינץ כן השמן מוציבנאם ללחין אמי אשפיק (בכריתות ג:). דבר קרי ואלא רחב פ"ב. הו' הו' נוסחה שמשגלית על שאל יהוא שאל מיתקן מלכות, כמשחת דוד ובלגטו כמי קין השמן ובמשחת שולו יהוא מינץ כן השמן מוציבנאם ללחין אמי אשפיק (בכריתות ג:). ברפאבר ר"א בביי גיז טהסא לביצד ד' יהודה דלמיר אית טוס אלל חלתו והדעת כמכרת ע"י מין (וחון קהל), וינין לה מה' דהיקר ודס היקד שפוסט שביכרת (דקדושין כד).

—●●●—

תוספות הרא"ש

וגנו שנאמר וימרח ללויים המבינים [וכל ישראל] (בכמ) הקדושים לה' תנו את ארון הקדש בבית אשר בנה שלמה בן דוד מלך ישראל. ומשעת לישון פשטי דקרא דלמנדי קאמר. חדא דארון בבית המקדש הוי קאי דמאן אפקי מהחם דאיצטריך יאשיהו המלך (ולדודיה להודירי קאמר להו) ולמינר להו לאהודירי לדוכתיה) ועוד לכתיב קרא בבית ה' וממילא ידענא דשלמה בניה למקדש ל"ל לכתיב בבית ארון בנה שלמה בן דוד מלך ישראל. אלא משמע מהכא דכי בניי שלמה לבית המקדש הוה ידע דסופי ליהרב וישראל יגלו מעל אדמתו והבין בית תחת הקרקע שיהי מוכן לנגנו בו ארון כדי שלא ישלשו [בין] די אמות העולם. ועלוי קאמר יאשיהו בבית אשר בנה שלמה. ואיכא למירא הא דקאמר שלמה (ואיכין) (ואשים) שם מקום לארון (מלכים א ח) אהרתי דוכתא קאמר. ולאן כי"ע ידעי ליה להתיא דוכתא אלא לחסדיי כהונה ולויה דהוה מסור להו דוד אחר דוד והיינו דכתיב ללויים המבינים (בכמ) ולכל ישראל] הקדושים לה' שהיו כבינים ויודעים את מקומו: ובשהוא מספר ^פ את זקנו עולות וירשבות בעקרי זקנו ונדבקין בבשר שאין שם שער. הרמ"ה ויל: והורדסם אותו אל למטה מירושלים והוא מי שלוח: גיחון. הוא מעין קטן שהוא למטה מירושלים והוא מי שלוח: אבשיך נהורא. תמור ועולה (בעליה) [בעלת] משוך ולא מקטף אקטיפי שאינה נוטה לבאן ולאנן כדרך (שהשלבת) [השלחת] על ידי רוח. כדאמרין (פסחים דף ח) גבי אור הגז יפה לבדיקה משום דאבשיך נהורא והגן מקטף אקטיפי: ^פ מה הבא על כל

המצות. דכתיב ביה הכהן המשיח. ואציג: דגבי עשיית האיהפ כתיב נמי המשיח. ^פ כתיב ביה נמי ביום המשת אותו ואין מעוט אחר מיטוט אלא לרבות. הרמ"ה ויל: הבהות על (ליקח) פי' [ליקח] בתולה ולא בעולה ולישנא דקרא נקט והוא אשה בבתוליה יקח ולא בעולה. ולאן הבא מכלל עשה עשה: פ"ש דר' מאיר דתניא משיח אין לי אלא משיח בשמן המשה מרובה בגדים מנין ת"ל המשיח דה"א דמשיח משמע נמי מעוט כדאמרין הירך המיומנת שכירי ומעוט אחר מעוט לרבות (מרבין). ורש"י ויל גרים ת"ל הכהן משמע דמיתורא דהבין ירשי:

^[1] וכן פרש"י בכריתות ג'א: ב) דבור זה ודבור שלאחריו שייך לשלל מתנאי: א) עין בתורת הכנים פי' זו ויחישלמי פ"א דמגילה: